

EN LITEN BOK

Till dig som arbetar med texten **Sjösyrsan**:

Beroende på vilket vitsord du strävar efter kan du välja vilka uppgifter du gör.

LÄTT: läs halva novellen och gör uppgifterna 1, 3, 4 och 12.

MELLAN: läs hela novellen och gör uppgifterna 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 12.

UTMANING: läs hela novellen och gör uppgifterna 1–12.

Innan du läser texten, gör de här uppgifterna:

Bekanta dig med författaren Sebastian Nyberg:

1. Läs den korta intervjun med författaren Sebastian Nyberg, som du hittar på enlitenbok.fi.
2. Hurdana böcker har Sebastian Nyberg gett ut? Vilken övrig information hittar du om honom?
3. Vilka tankar väcker novellens titel hos dig? Vad tror du att en sjösyrsa är?

Efter att du läst texten kan du arbeta med de här frågorna:

4. Ett kort referat av handlingen

– Vad är det viktigaste som händer i novellen? Skriv ett kort referat.

5. Handlingen

– Sammanfatta hela berättelsen med tio meningar. Vad händer i berättelsen?

– Skriv ner fem förändringar i klimatet som Klaus berättar om. Gör en tidsaxel där du placerar in dem.

– Tar Nelly på riktigt med sig en sjösyrsa hem?

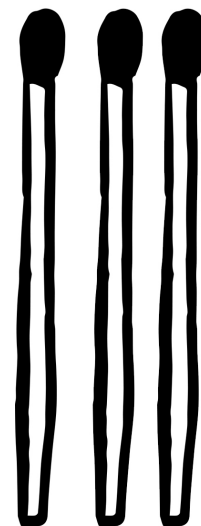
– Vilka tror du att är de viktiga sakerna som Max tänker på i slutet av novellen?

6. Personerna (kallas också karaktärer)

– Vem handlar berättelsen om? Vilka är huvudkaraktärerna?

– Vilka andra karaktärer nämns?

– Vilken relation har Max, Nelly och Klaus till varandra?

7. Miljö

- Var utspelar sig berättelsen? Motivera ditt svar, det vill säga förklara hur du drar din slutsats om var berättelsen utspelar sig.
- Naturen är viktig i *Sjösyrsan*. Plocka ut tio ord som beskriver naturen.

8. Viktiga ord

- Vilka ord tycker du att är viktiga för handlingen i novellen? Skriv ner tio viktiga ord och förklara varför du valt just de här orden.
- Max lillasyster Nelly är viktig för honom. På vilka ställen får du som läsare veta att hon är viktig för honom?

9. Tema

Om du inte redan gjorde punkt 8 om viktiga ord: gör den först.

- Fundera på de viktiga orden du hittat i texten. Hittar du flera ord som beskriver samma sak?
- Hittar du känslor eller stämningar i texten?

Då du hittat viktiga ord i texten hittar du också lättare teman i texten, det vill säga vad texten handlar om på ett lite djupare plan.

- Om du skulle välja teman i novellen **Sjösyrsan**, vilka skulle de vara?

10. Stilmedel (gör alla uppgifter eller välj några)

Man brukar kalla olika knep som författaren använder i sin text för stilmedel. Författaren kan till exempel välja vem som berättar historien. Det kallas *berättarperspektiv*.

- I **Sjösyrsan** används tredjeperson som berättarperspektiv. Vem är det som är berättaren?
- Dialog är ett sätt att få texten att kännas mer levande, som att läsaren är med då det händer. Hittar du dialog i **Sjösyrsan**? Mellan vem är dialogen?
- Det som en person tänker kallas inre dialog. Hittar du inre dialog i texten?
- Tidsperspektiv: i vilken tid utspelar sig handlingen? Hittar du en händelse som inte händer på riktigt?

11. Budskap

Att urskilja textens budskap handlar om att försöka förstå vad författaren haft för syfte med sin text, alltså vad författaren velat berätta. Budskapet kan vara tydligt eller mera dolt mellan raderna.

- Vilket budskap tror du att författaren velat förmedla i texten **Sjösyrsan**? Motivera.
- I **Sjösyrsan** används faktatexter som stöd för texten. Hittar du någon forskare eller någon artikel som handlar om de fenomen som tas upp i novellen?

12. Egna åsikter

- Vad tyckte du själv om texten? Väcker den känslor hos dig? Tyckte du den var svår att förstå eller lätt?
- Påminner dig texten om något du läst förut eller sett på film?

Tre sätt att minska din klimatpåverkan:

- **Resor:**
Det bästa sättet för klimatet och dig själv är att gå eller cykla när du vill ta dig från en plats till en annan. Tåg är det klimatsmartaste sättet att resa längre bort, eftersom eltåg inte förorsakar några utsläpp i trafiken. Res gärna kollektivt, alltså med tåg, buss eller många i samma bil. Flygplan och färjor är inte bra val ur klimatsynvinkel. Om du ändå behöver flyga så stanna borta längre och res mer sällan..
- **Mat:**
Ät mindre kött och mer grönsaker. För att producera kött krävs stora mängder vatten, foder och energi. Dessutom produceras mycket växthusgasutsläpp från gödselproduktion och från idisslande djurs matsmältning. Även mejeriprodukter och ägg gör betydligt större klimatavtryck än grönsaker och frukt. Mest klimatsmart är det att äta närproducerade, säsongsbaserade grönsaker och frukter. Kom ihåg att också transport påverkar hur bra det du äter är för klimatet. Förutom att äta mer vegetariskt, närproducerat och säsongsbaserat är det viktigt att minska matsvinnet.
- **Kläder:**
Om du vill klä dig klimatsmart använder du dina plagg så många gånger som möjligt, och köper sällan nytt. Klädproduktionen står för en stor del av vår klimatpåverkan. Det här beror på att det går åt enorma mängder vatten och energi när kläder tillverkas. Många kläder transporteras dessutom långa vägar för att nå sin konsument. Handla kläder second hand och använd gärna kläder av naturmaterial.